

МИСТЕЦТВО
Програма
для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи
Профільний рівень

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма «Мистецтво. 10-11 кл. Профільний рівень» розроблена відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти. Її зміст спрямовано на цілісний художньо-естетичний розвиток особистості учня шляхом ознайомлення з мистецтвом культурних регіонів світу та опанування практичних умінь у сфері мистецтва.

Метою вивчення мистецтва у загальноосвітній школі на профільному рівні є орієнтація учнівської молоді на духовні та загальнолюдські цінності; формування в учнів предметних, міжпредметних та ключових компетентностей у процесі пізнання і оперування засобами різних видів мистецтва; стимулювання та розвиток художніх інтересів, схильностей та здібностей; створення умов щодо формування комплексу художньо-творчих умінь для можливості самовираження та професійного самовизначення особистості.

Реалізація мети здійснюється через розв'язання **завдань**:

- ознайомлення учнів з мистецтвом різних культурних регіонів світу, формування розуміння взаємодії між різними культурами, усвідомлення необхідності збереження культурно-мистецького надбання людства;
- виховання національної ідентичності, усвідомлення власної причетності до української культурної спадщини з одночасним усвідомленням культурно-мистецького розмаїття;
- формування умінь з обраного(их) виду(ів) мистецької діяльності з метою самовираження, особистісного розвитку, професійного самовизначення;
- формування креативних, комунікативних якостей особистості учня; стимулювання потреби до мистецької самоосвіти та здатності до художнього самовираження;
- естетична оцінка творів мистецтва, явищ сучасності та довкілля (зокрема медіаконтенту та інтернет-простору); критична оцінка впливу мистецтва та інформаційного простору на формування особистих та суспільних цінностей; усвідомлення зв'язків між мистецтвом та соціо-культурним середовищем; мистецтвом різних народів.

Програма ґрунтуюється на принципах цілісності, наступності, системності та варіативності змісту, органічної єдності національних і загальнолюдських цінностей; засадах особистісно орієнтованого, діяльнісного, інтегрованого та компетентнісного підходів. *Особистісно орієнтований підхід* спрямовує освіту на розвиток художніх інтересів, індивідуальних мистецьких схильностей та здібностей учнів. *Діяльнісний підхід* спрямований на розвиток умінь з різних видів мистецтва та усвідомлення можливостей їх застосування у навчальному та соціокультурному середовищі. *Інтегративний підхід* реалізується у тісній взаємодії різних видів мистецтва в рамках освітньої галузі, виявленні міжпредметних зв'язків з

предметами інших освітніх галузей, поширенні мистецького досвіду, набутого у процесі навчання, у соціокультурне середовище. *Компетентнісний підхід сприяє формуванню комплексу предметних мистецьких, міжпредметних та ключових компетентностей.*

Предметна мистецька компетентність (музична, образотворча, хореографічна, театральна, екранна) – це здатність до пізнавальної і практичної діяльності у певному виді мистецтва. Вона формується у процесі опанування учнями системи знань та уявлень у сфері певного виду мистецтва (*знаннєвий компонент*), набуття ними художньо-творчого досвіду з мистецтва (*діяльнісний компонент*), виховання ціннісних орієнтацій щодо мистецтва та мистецької діяльності (*ціннісний компонент*).

У процесі опанування учнями мистецтва формуються міжпредметні компетентності - здатність застосовувати у навчальній діяльності та соціумі систему інтегрованих мистецьких знань, умінь, естетичних цінностей з використанням набутого досвіду з інших галузей освіти.

Мистецтво відіграє важливу роль у формуванні ключових компетентностей, зокрема у процесі:

аналізу, обговорення, виконання творів мистецтва рідною / державною мовою; сприймання творів мистецтва інших країн та їх інтерпретація, з урахуванням знань про культуру цих країн (*компетентності спілкування рідною /державною, іноземною мовами*);

застосування обчислювальних умінь для створення художніх образів (об'ємно-просторових, площинних тощо), що потребують точних вимірювань (*математична компетентність*);

застосування знань із природничих наук (акустики, оптики, хімії тощо) у відтворенні довкілля та явищ природи засобами мистецтва; використання технічних засобів для втілення художніх ідей (*основні компетентності у природничих науках і технологіях*);

використання сучасних цифрових технологій для пізнання та творення мистецтва (*інформаційно-цифрова компетентність*);

формування уміння виявляти власні художні інтереси та потреби; планувати та організовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва чи самовираження через мистецтво; раціонально використовувати час для задоволення культурних потреб, здобувати, опрацьовувати мистецьку інформацію тощо (*компетентність уміння вчитися впродовж життя*);

пропонування нових ідей, шляхів їх художнього розв'язання, презентування власних творчих досягнень (*компетентності ініціативності і підприємливості*;

ефективної співпраці у команді, зокрема для реалізації громадських мистецьких проектів; естетизації середовища(*соціальна та громадянська*

компетентності);

пропагування національної культури через власну художньо-творчу діяльність; виявлення поваги і толерантного ставлення до культурного розмаїття світу; усвідомлення потреби збереження художнього надбання людства (*компетентність обізнаності та самовираження у сфері культури*);

використання мистецтва для вираження емоцій, почуттів, переживань та корекції власного емоційного стану (*компетентність екологічної грамотності і здорового життя*).

Навчальна програма «Мистецтво. 10 -11 кл. Профільний рівень» містить дві складові:

пізнавальна - є обов'язковою для опануваннями усіма учнями, та *художньо-практична* - варіативні модулі, спрямовані на формування умінь з обраного (-их) виду(-ів) мистецької діяльності.

Програма передбачає реалізацію змісту в обсязі п'яти годин на тиждень у 10 та 11 класах відповідно. На викладання пізнавальної складової відводиться дві години на тиждень, художньо-практичної - три години на тиждень у кожному навчальному році.

Зміст пізнавальної складової спрямовано на систематизацію учнями знань, набутих у попередні роки навчання та їх поглиблення на художньому матеріалі різних культурних регіонів світу (африканського, американського, далекосхідного, індійського, арабо-мусульманського, європейського).

Орієнтуючись на вимоги та тематику навчальної програми, вчитель самостійно:

- обирає освітні технології; мистецькі твори для сприймання, орієнтуючись на критерій їх високої художньої якості та яскраву приналежність до культури певного регіону;
- визначає обсяг годин на вивчення теми, поурочний розподіл опануванняожної теми інформаційної складової програми, за необхідності має право змінювати порядок вивчення тем у межах навчального року.

Основними видами діяльності учнів у процесі опанування цієї складової є сприймання, інтерпретація та оцінювання художніх творів; пізнання явищ мистецтва, дослідницько-пошукова діяльність.

Для реалізації художньо-практичної складової програми навчальний заклад обирає модуль (або модулі) відповідно до потреб і побажань учнів, умов та матеріально-технічного забезпечення, які вивчаються у 10 та 11-х класах у межах навчальних годин, визначених типовими навчальними планами. Реалізація змісту модуля (-ів) може бути не синхронізована зі змістом пізнавальної складової, а

спрямована безпосередньо на опанування учнями певних мистецьких умінь і навичок. Враховуючи рівень підготовленості учнів з обраного виду(-ів) мистецької діяльності, їх інтереси, схильності і здібності, стан матеріально-технічної бази навчального закладу, вчитель самостійно:

- визначає тривалість реалізації модуля (1, 2, 3, 4 семестри), його художньо-змістове і практичне наповнення;
- складає календарно-тематичний план з урахуванням вимог навчальної програми (модуля);
- обирає найбільш ефективні форми організації навчального процесу, технології та методики для формування умінь з обраного виду мистецької діяльності.

Будь-який вид мистецької діяльності може бути представлений у вигляді варіативного модуля. Фахівці з різних видів мистецтва можуть розробляти свої варіативні модулі до цієї програми. Програми варіативних модулів мають отримати відповідний гриф Міністерства освіти і науки України в установленому порядку та бути оприлюдненими для загального користування. Отже, кількість варіативних модулів з часом може зростати.

Система оцінювання результатів навчання в освітній галузі «Мистецтво» ґрунтуються на позитивному ставленні до кожного учня (учениці). Оцінюються не рівень його (її) недоліків і прорахунків, а рівень прогресу особистісних досягнень. Тому критерієм перевірки та оцінювання результатів мистецької освіти є динаміка особистісного розвитку учня (учениці) та його (її) ставлення до опанування предмету.

Безперечно, певну роль у мистецькій сфері відіграють спеціальні художні здібності (музичний слух, вокальні дані, відчуття ритму, кольору, пропорцій, симультанне образне сприймання тощо), які можуть впливати на освітні результати учнів. Проте, для створення об'єктивності системи оцінювання, перевірка має інтегрувати з одного боку досягнення учнів у різних видах діяльності, з іншого - їх ставлення до предмету, активність та ініціативність, що дасть можливість ефективніше відслідковувати особистісний зріст учня (учениці), оцінити його (її) прогрес в освітній діяльності і саморозвитку. Саме тому індивідуальний і диференційований підходи до оцінювання мають надзвичайно важливе значення.

До основних видів оцінювання належать: поточне, тематичне і підсумкове (семестрове і річне). Додатковими засобами стимулювання пізнавальної активності учнів є самооцінка та оцінювання результатів спільної діяльності за попередньо визначеними критеріями.

З метою інтеграції навчальних предметів і предметних циклів, формування

ключових та міжпредметних компетентностей у зміст навчання введено *наскрізні змістові лінії* – соціально значущі надпредметні теми, які сприяють формуванню в учнів уявлення про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях. Зміст наскрізних змістових ліній є складовою основного змісту освіти і реалізується через відповідні трактування, приклади і методи навчання, створення надпредметних, загальношкільних проектів (зокрема, через творчу роботу, яка виходить з наскрізних тем або інтегрує навчальні предмети) тощо.

Наскрізними змістовими лініями у старшій школі визначено: "Екологічна безпека та сталий розвиток", "Громадянська відповідальність", "Здоров'я і безпека", "Підприємливість та фінансова грамотність".

Наскрізна змістова лінія "Екологічна безпека та сталий розвиток" націлена на формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Реалізація цієї змістової лінії може здійснюватися на основі творів мистецтва та художньо-творчої діяльності у процесі виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до природи; усвідомлення себе частиною світу, в якому все взаємопов'язане; розуміння єдності національно-регіональних цінностей і глобальних людських пріоритетів.

Наскрізна змістова лінія "Громадянська відповідальність" спрямована на виховання відповідального громадянина своєї держави. Вагомою її складовою є формування в учнів культурної самосвідомості – здатності розуміти роль культури у становленні способу мислення і поведінки людей, шаноблиового ставлення до культурних надбань свого народу та толерантного – до митецької спадщини інших народів світу; усвідомлення власної значущості і відповідальності щодо причетності до свого народу. Це здійснюється під час ознайомлення учнів із досягненнями українського мистецтва, зокрема, у контексті світової митецької спадщини.

Наскрізна змістова лінія "Здоров'я і безпека" націлена на формування духовно, емоційно, соціально і фізично повноцінного члена суспільства, який здатний дотримуватися здорового способу життя і формувати безпечне життєве середовище. Її реалізація засобами мистецтва сприятиме розвитку емоційного інтелекту, гармонізації інтелектуальної та емоційної сфер особистості. Це відбувається у процесі усвідомлення учнями впливу мистецтва на емоційну сферу людини, зокрема, через емоційно-образне пізнання навколишнього світу на основі синтезу різних видів мистецтва; ознайомлення з елементами арттерапії, які сприятимуть збагаченню емоційно-чуттєвої сфери школярів.

Наскрізна змістова лінія "Підприємливість та фінансова грамотність" націлена на формування проактивної особистості, яка вміє планувати й досягати

поставлених цілей, розвиває свої лідерські якості тощо. Вона реалізується у процесі формування в учнів умінь реально визначати свої сильні і слабкі сторони; мотивації учнів до виявлення творчих ініціатив та сприяння їх реалізації, зокрема, через втілення їх у практичній художньо-творчій діяльності (індивідуальній та колективній).

Структура програми

<i>№</i>	<i>Пізнавальна складова (2 години на тиждень)</i>	<i>Художньо-практична складова (3 години на тиждень)</i>
10 клас		
1	Мистецтво африканського культурного регіону	Практичний (i) модуль (i)
2	Мистецтво американського культурного регіону	
3	Мистецтво далекосхідного культурного регіону	
4	Мистецтво індійського культурного регіону	
5	Мистецтво арабо-мусульманського культурного регіону	
11 клас		
1	Мистецтво європейського культурного регіону.	Практичний (i) модуль (i)
2	Мистецтво європейського культурного регіону. Україна	

ПІЗНАВАЛЬНА СКЛАДОВА

10 клас

(70 год. (2 год. на тиждень), 4 год. - резервний час)

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
---	------------------------------------

<p>Учень (учениця):</p> <p>Знаннєвий компонент</p> <p>називає характерні особливості мистецтва африканського культурного регіону;</p> <p>наводить приклади впливу мистецтва африканського культурного регіону у сучасному мистецтві;</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <p>характеризує мистецтво африканського культурного регіону;</p> <p>виявляє ініціативу щодо творення мистецтва у стилістиці мистецтва африканського культурного регіону;</p> <p>Ціннісний компонент</p> <p>висловлює ціннісне ставлення до мистецтва африканського культурного регіону;</p> <p>визначає власні емоції від сприйняття творів мистецтва регіону, характеризує їх вплив.</p>	<p>Мистецтво африканського культурного регіону</p>
<p>Учень (учениця):</p> <p>Знаннєвий компонент</p> <p>називає визначні мистецькі явища, що характеризують американський культурний регіон (північно-американський, латино-американський);</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <p>аналізує та інтерпретує художньо-мовні особливості творів різних видів мистецтва американського культурного регіону;</p> <p>аналізує на естетичних засадах медіаконтент;</p> <p>наводить приклади впливу інформаційного простору на формування естетичного смаку;</p> <p>ініціює виконання творчих завдань у різних видах мистецької діяльності (наприклад, виконання вокальних творів у стилі джаз, рок-н-ролл; створення шкільного мюзиклу тощо), зокрема, із використанням цифрових технологій.</p> <p>Ціннісний компонент</p> <p>висловлює оцінні судження, виявляє ціннісне ставлення до творів різних видів мистецтва; обґрутовує;</p>	<p>Мистецтво американського культурного регіону (північно-американський, латино-американський)</p>

<p>бере участь у дискусіях щодо ролі мистецтва американського культурного регіону у світовій мистецькій спадщині;</p> <p>усвідомлює вплив мистецтва на власний емоційний стан.</p>	
<p>Учень (учениця)</p> <p>Знаннєвий компонент</p> <p>називає види мистецтва/художні явища – «візитівки» далекосхідного культурного регіону;</p> <p>наводить приклади взаємовпливу різних культур у сучасному мистецтві;</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <p>розпізнає у процесі сприймання твори різних видів мистецтва далекосхідного культурного регіону;</p> <p>аналізує, інтерпретує твори різних видів мистецтва далекосхідного культурного регіону, виявляє його характерні особливості (художньо-мовні, образні);</p> <p>порівнює особливості мистецтва різних культурних регіонів світу;</p> <p>виявляє бажання виконувати художньо-творчі завдання у стилістиці мистецтва далекосхідного культурного регіону;</p> <p>застосовує набутий мистецький досвід для творчої самореалізації (зокрема, естетизації довкілля);</p> <p>Ціннісний компонент</p> <p>виявляє ціннісне ставлення до творів мистецтва;</p> <p>бере участь дискусіях щодо впливу мистецтва далекосхідного культурного регіону на розвиток сучасного мистецтва, аргументовано відстоює свою позицію;</p> <p> класифікує емоції від сприйняття мистецтва регіону; пояснює їх вплив на власний емоційний стан.</p>	<p>Мистецтво далекосхідного культурного регіону</p>
<p>Учень (учениця)</p> <p>Знаннєвий компонент</p> <p>називає види мистецтва, що яскраво репрезентують індійський культурний регіон;</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <p>пізнає особливості мистецтва індійського</p>	<p>Мистецтво індійського культурного регіону</p>

<p>культурного регіону;</p> <p>аналізує, інтерпретує твори різних видів мистецтва індійського культурного регіону;</p> <p>визначає ознаки синтезу мистецтв у творах мистецтва індійського культурного регіону</p> <p>порівнює особливості різних видів мистецтва різних культурних регіонів світу;</p> <p>створює художні образи у стилістиці індійського культурного регіону;</p> <p>Ціннісний компонент</p> <p>висловлює оцінні судження щодо мистецтва індійського культурного регіону;</p> <p>усвідомлює взаємовпливи різних культур у сучасному мистецтві;</p> <p>ідентифікує емоції від сприйняття мистецтва регіону; розуміє їх вплив на власний емоційний стан</p>	
<p>Учень (учениця)</p> <p>Знаннєвий компонент</p> <p>орієнтується у характерних ознаках мистецтва арабо-мусульманського культурного регіону;</p> <p>наводить приклади взаємовпливів різних культур у сучасному мистецтві.</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <p>пізнає художньо-мовні та образні особливості арабо-мусульманського культурного регіону;</p> <p>інтерпретує твори різних видів мистецтва;</p> <p>творить у різних видах мистецької діяльності (зокрема із використанням цифрових технологій);</p> <p>порівнює особливості мистецтва різних культурних регіонів світу;</p> <p>Ціннісний компонент</p> <p>виявляє здатність дискутувати про вплив мистецтва арабо-мусульманського культурного регіону на розвиток сучасного мистецтва, аргументувати свою позицію;</p>	<p>Мистецтво арабо-мусульманського культурного регіону</p>
<p>Наприкінці 10 класу учень/учениця виявляє здатність:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усвідомлювати необхідність збереження світової культурної спадщини; • пізнавати мистецтво, інтерпретувати його та виявляти ціннісне ставлення до 	

нього; критично оцінювати вплив мистецтва та інформаційного простору на формування духовно-культурних цінностей – власних та суспільства; усвідомлювати шляхи протидії його негативним впливам на власне життя;

- пізнавати себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво, ефективно застосовувати їх для художнього самовираження та впливу на свій емоційний стан;
- розуміти зв'язок мистецтва з гуманітарними та природничими дисциплінами, застосовувати міжпредметні компетентності у різноманітній творчій діяльності в особистому та соціокультурному середовищі.

11 клас

(70 год. (2 год. на тиждень), 4 год. – резервний час)

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p>Учень (учениця):</p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>знає та розуміє роль мистецтва європейського культурного регіону у світовій культурній спадщині; орієнтується у визначних мистецьких досягненнях, здійснених на території європейського культурного регіону;</p> <p>наводить приклади визначних творів різних видів мистецтва, художніх явищ, створених у різні часи на теренах європейського культурного регіону;</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p>інтерпретує емоційно-образний зміст творів різних видів мистецтва, орієнтується у засобах певного виду мистецтва, визначає пріоритетні образи мистецтва європейського культурного регіону;</p> <p>характеризує художню складову медіаконтенту;</p> <p>виявляє ініціативу щодо виконання творчих завдань у різних видах мистецької діяльності (зокрема, з використанням цифрових технологій);</p> <p>використовує набутий мистецький досвід у життєдіяльності;</p> <p><i>Ціннісний компонент</i></p> <p>висловлює власні враження, почуття, отримані під час сприймання та творення мистецтва;</p> <p>виявляє особистісно-ціннісне ставлення до художньо-</p>	<p>Мистецтво європейського культурного регіону.</p>

<p>образного змісту твору;</p> <p>усвідомлює необхідність збереження мистецької спадщини</p>	
<p>Учень (учениця):</p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <p>знає та розуміє внесок українського мистецтва у скарбницю світової культурної спадщини;</p> <p>називає найхарактерніші здобутки – «візитівки» українського мистецтва у світі; видатних представників українського мистецтва (зокрема, української діаспори);</p> <p>наводить приклади визначних творів різних видів мистецтва, художніх явищ, створених у різні часи в українському мистецтві;</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <p>інтерпретує художньо-образний зміст творів різних видів українського мистецтва;</p> <p>наводить приклади впливу інформаційного простору на формування естетичного смаку;</p> <p>аналізує на естетичних засадах медіаконтент;</p> <p>характеризує національну специфіку українського мистецтва;</p> <p>виявляє ініціативу щодо виконання творчих завдань у різних видах мистецької діяльності (індивідуально та в команді);</p> <p>застосовує набутий мистецький досвід для творчої самореалізації (зокрема, естетизації довкілля);</p> <p><i>Ціннісний компонент</i></p> <p>оцінює значущість українського мистецтва (народного і професійного) у розвитку національної та світової культури, у власному житті;</p> <p>виявляє ціннісне ставлення до творів українського мистецтва – професійного та народного;</p> <p>пропагує національну культурно-мистецьку спадщину;</p> <p>визначає власні емоції від сприйняття мистецтва регіону; ідентифікує, характеризує їх вплив;</p> <p>використовує мистецтво для отримання задоволення;</p> <p>усвідомлює необхідність збереження національної та світової мистецької спадщини.</p>	<p>Мистецтво європейського культурного регіону. Україна</p>

Наприкінці 11 класу учень/учениця виявляє здатність:

- усвідомлювати необхідність збереження світової культурної спадщини; важливість національних мистецьких цінностей та їх збереження у сучасному полікультурному світі; толерантного ставлення до різних культур та їх представників;
- пізнавати мистецтво, інтерпретувати його та виявляти ціннісне ставлення; аналізувати вплив мистецтва та інформаційного простору на формування духовно-культурних цінностей – власних та суспільства;
- пізнавати себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво, застосовувати їх для художнього самовираження та впливу на свій емоційний стан;
- розуміти зв'язок мистецтва з гуманітарними та природничими дисциплінами, застосовувати міжпредметні компетентності у різноманітній творчій діяльності в особистому та соціокультурному середовищі.

*ХУДОЖНЬО-ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА
(3 години на тиждень)*

СПІВ*

(Сольний, ансамблевий, хоровий)

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст
<p>Учень/учениця</p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none">● знає основні правила співу;● знає елементарні основи музичної грамоти;● знає основи співацького режиму і охорони власного голосу <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none">● володіє елементарними вокально-хоровими навичками (дихання, дикція, артикуляція, співоча постава);● визначає на слух висоту звуків, чисте або фальшиве іntonування;● читає з листа мелодію;● виконує музичні твори; <p><i>(під час колективного виконання):</i></p> <ul style="list-style-type: none">● тримає партію в ансамблі (хорі), реагує на основні диригентські жести; <p><i>Ціннісний компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none">● усвідомлює значення хорового співу;● оцінює власне виконання музичного твору.● виявляє ціннісне ставлення до виконуваного твору;	Опанування вокальними вміннями (сольне, ансамблеве, хорове виконання)

*Зміст модуля може реалізовуватися для роботи із солістами, ансамблями, хором, зокрема й для формування в учнів різних манер вокального виконання – народна, академічна, естрадна (на вибір)

МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ
(бандура, гітара, баян тощо/ ансамбль, оркестр)

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст
<p>Учень/учениця</p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • знає правила експлуатації та зберігання інструменту; • знає основи музичної грамоти; <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • володіє правильною постановкою за інструментом; • володіє навичками гри на інструменті; • читає нотний текст; • виконує музичні твори; • імпровізує, творить власні музичні твори <p><i>під час колективного виконання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • розуміє жести диригента • тримає партію в ансамблі • відчуває єдність темпу, ритму, динаміки, штрихів тощо у процесі колективного виконання <p><i>Ціннісний компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • усвідомлює значення музикування як провідного виду музичної виконавської творчості; • оцінює власне виконання музичного твору на оркестровому інструменті. 	Опанування ігровими навичка, вміння імпровізувати та створювати музичні композиції

ГРАФІКА

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p>Учень/учениця</p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● називає та характеризує основні засоби виразності графічного мистецтва; ● орієнтується в основах створення графічних композицій: основоположних композиційних принципах та композиційних прийомах; в особливостях графічного мистецтва різних етнокультурних регіонів світу ● розрізняє види графіки за призначенням; ● знає характерні особливості класичних та сучасних графічних технік; ● розуміє зв'язок графіки з іншими видами мистецтва; <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● уміє знаходити та характеризувати засоби виразності у творах графічного мистецтва; ● створює різні види графічних композицій та різні за призначенням графічні твори. ● стилізує графічні зображення; ● вільно застосовує основні композиційні принципи: симетрію, асиметрію, «золоту пропорцію»; володіє прийомами побудови графічної композиції (ритмом, статикою, динамікою); ● створює симетричні, асиметричні, статичні, динамічні, врівноважені графічні композиції; 	Графіка, як вид художньої діяльності.

- уміє врівноважувати частини композиції, виділяти сюжетно-композиційний центр;
 - свідомо обирає тему власного або групового проекту;
 - підбирає сюжет графічної композиції за власним задумом;
 - обґруntовує вибір формату та засобів художньої виразності власного твору;
 - характеризує вплив композиції, засобів виразності, графічних матеріалів та оформлення на зовнішній вигляд власного твору;
- створює графічні роботи в різноманітних графічних техніках;
- уміє користуватися різноманітними графічними матеріалами та інструментами;
- створює сучасні твори графічного мистецтва доступними матеріалами;
- оформлює власні роботи в паперові або картонні паспарту, складає з них портфоліо або виставкову експозицію, може презентувати власні твори.
- застосовує набуті знання та вміння у художній діяльності;

Ціннісний компонент

- аргументовано обговорює графічні витвори мистецтва в спільній проектній діяльності;
 - висловлює особистісне ставлення до графічних творів та серій;
 - усвідомлює значимість вкладу українських художників-графіків до світової мистецької спадщини;
 - проявляє комунікативні вміння в процесі розробки індивідуальних та групових проектів;
- використовує інформаційні джерела в пошуковій діяльності;
 - задовольняє особистісну потребу в творчій самореалізації через створення власних графічних творів та їх серій.

КОМПЬЮТЕРНА ГРАФІКА

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p>Учень/учениця</p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● має уявлення про можливості комп'ютерних графічних програм (дводимірних, тривимірних - 3D Studio MAX, ZBrush, Adobe Photoshop, Corel Painter, CorelDRAW, Adobe Illustrator тощо (за вибором); ● орієнтується у засобах створення плоских та об'ємних (у тому числі, анімаційних) зображень у графічних редакторах; ● називає, якими технічними засобами комп'ютерної графіки можна досягти створення тривимірного об'єкту або дводимірного; ● знає засоби редагування зображень, методику проектування та засоби розробки зображень; ● наводить приклади застосування комп'ютерної графіки; ● пояснює значення комп'ютерних графічних програм у різноманітних сферах діяльності людини; <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● порівнює технологію створення зображень традиційними художніми матеріалами з можливостями комп'ютерних графічних програм; 	Опанування можливостей комп'ютерних графічних програм

- характеризує технічні можливості комп'ютерної графіки у втіленні головної творчої ідеї.
- пояснює, яким чином діють основи теорії композиції та закономірності колірно-тонових відношень у процесі відтворення художньої ідеї у тривимірних та двовимірних графічних програмах;
- пояснює принципи зв'язку між основами теорії образотворчого мистецтва і реалізацією ідеї засобами комп'ютерної графіки;
- вміє користуватись засобами двовимірної і тривимірної комп'ютерної графіки для створення майже будь-якого предмета та поєднувати функціональність з естетичністю об'єкту;
- створює плоскі та об'ємні (зокрема, анімаційні) зображення в графічних редакторах
- уміє редагувати створені зображення; застосовує колірні палітри, текстурні та фактурні заливки, засоби композиції тощо;
- виявляє ініціативу створювати зображення за власним ескізом; характеризує можливості комп'ютерної графіки у досягненні емоційної виразності композиції;
- дотримується правил безпечної роботи з ПК;

Ціннісний компонент

- виявляє колірно-асоціативне мислення; творчу уяву;
- аналізує, виявляє ціннісне ставлення до творів комп'ютерної графіки;
- здатен критично оцінити власний твір

ЖИВОПИС

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p>Учень/учениця</p> <p>Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> ● називає види живопису; ● розуміє функції живопису як вида мистецтва; ● орієнтується в жанрах живопису; ● наводить приклади творів відомих художників - живописців. <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> ● розпізнає в картинах художників - живописців ознаки різних напрямів мистецтва, національних етнічних стилів; ● описує зміст, композицію, кольорову гаму, головну думку мистецьких творів; ● пояснює особливості впливу освітлення, кольору, художніх матеріалів на живописний твір; ● виконує ескізи з натури, зокрема на пленері; ● використовує композиційні прийоми при створенні власних робіт; ● опановує техніки зображення (лесування, гризайль, пуантилізм, сухим пензлем, по вологій поверхні, Alla Prima, змішана техніка); та художні матеріали (акварель, гуашь, акрил, пастель тощо) для створення зображень; ● володіє прийомами передачі плановості простору, повітряної перспективи; ● імітує вітражний, мозаїчний фресковий, живопис; ● створює мініатюрні живописні зображення на різних поверхнях; ● пише картини в різних жанрах; 	<p>Живопис – як спосіб передачі дійсності, почуттів і стану душі людини в кольорі</p>

- копіює фрагменти живописних творів відомих художників;
- виконує серії живописних творів, об'єднані спільною ідеєю: диптихи, триптихи, модульні картини тощо;
- бере участь у створенні монументальних картин в рекреаційних приміщеннях навчального закладу, моделей панорам та діарам з обраної тематики;
- оформлює живописні декорації для шкільних вистав;
- виконує власні та колективні проекти;
- використовує термінологію живопису під час обговорення спільних проектів;

Ціннісний компонент

- усвідомлює значимість творів живопису в житті людини та власному житті;
- висловлює особистісно-ціннісне ставлення до художніх рішень у творах живопису;
- застосовує набуті знання та вміння у власній художній діяльності;
- задовольняє особистісні потреби в самореалізації, самовираженні в процесі створення нових художніх образів в живописі.

СКУЛЬПТУРА

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
Учень/ученица <i>Знаннєвий компонент</i> <ul style="list-style-type: none"> ● знає основні засоби виразності скульптури; ● володіє основами створення скульптурних композицій: основоположними 	Скульптура як вид художньої діяльності

композиційними принципами та композиційними прийомами;

- розрізняє основні види скульптури за формою;
- класифікує види скульптури за призначенням;
- визначає характерні особливості скульптурних технік;
- розуміє зв'язок скульптури з іншими видами мистецтва, зокрема з архітектурою;
- наводить приклади відомих витворів мистецтва в царині скульптури;
- усвідомлює вплив композиції, засобів виразності та обраних матеріалів на зовнішній вигляд скульптурного твору;
- опіснується у стилістичних особливостях мистецтва скульптури різних культурних регіонів світу

Діяльнісний компонент

- знаходить та характеризує засоби виразності у скульптурних творах;
- наводить приклади використання різних видів скульптури;
- аргументує особливості вибору композиційних принципів і засобів у скульптурних творах різних етно-культурних регіонів;
- характеризує вплив композиції, засобів виразності та обраних матеріалів на зовнішній вигляд власного твору;
- уміє стилізувати скульптурні зображення;
- вільно застосовує основні композиційні принципи: симетрію, асиметрію, «золоту пропорцію»;
- володіє прийомами побудови площинної та об'ємної композиції;
- створює симетричні, асиметричні, статичні, динамічні, врівноважені площинні та об'ємні скульптурні композиції;

- уміє врівноважувати частини скульптурної композиції, виділяти сюжетно-композиційний центр;
- свідомо обирає тему власного або групового проекту; створює скульптурні твори в різних техніках (ліплення, висікання, вирізання тощо);
- підбирає сюжет скульптурної композиції за власним задумом;
- аргументовано обговорює скульптурні твори в спільній проектній діяльності;
- користується різними інструментами та скульптурними матеріалами;
- виконує імітацію фактури, текстури на основі різних скульптурних матеріалів.
- створює сучасні скульптурні твори різних мистецьких стилів та напрямів з доступних матеріалів;
- відтворює у скульптурних творах національну стилістику різних народів;
- виконує проект, майстер-клас з обраної теми, може оформленити та презентувати власні скульптурні твори.
- застосовує набуті знання та вміння у художній діяльності;

Ціннісний компонент

- висловлює особистісно-ціннісне ставлення до творів скульптури;
- зазначає роль національної стилістики у скульптурних творах та враховує в процесі виконання власних творів;
- усвідомлює внесок українських скульпторів до світової мистецької спадщини;
- використовує інформаційні джерела в пошуковій діяльності;
- проявляє комунікативні вміння в процесі розробки індивідуальних та групових проектів;
- задовольняє особистісну потребу в творчій самореалізації через створення скульптурних творів.

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p>Учень/учениця</p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● розуміє роль символів в орнаментах народів світу; ● знає види орнаментів та конструктивні елементи орнаментів: мотив, рапорт; ● називає художні осередки декоративно-прикладного мистецтва України; ● наводить приклади використання орнаментів різних етнокультурних регіонів в сучасних творах декоративно-прикладного мистецтва; ● пояснює зв'язок декоративно-прикладного мистецтва з архітектурою, графікою, скульптурою та іншими видами мистецтва; ● наводить приклади стилізації природних форм народними та професійними художниками; ● розуміє вплив форми, композиції, кольору, художніх матеріалів на зовнішній вид виробу. <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● уміє знаходити в творах декоративно-прикладного мистецтва ознаки різних напрямів мистецтва, національних етнічних стилів; ● характеризує особливості вибору форми, кольору, матеріалів у творах декоративно-прикладного мистецтва різних народів; 	<p>Декоративно-прикладне мистецтво, як вид художньої діяльності</p>

- стилізує мотиви зображення;
- використовує прийоми побудови орнаментальної композиції (переноси, чергування, обертання, симетрію, ритм) для створення лінійних, сітчастих, центрально-променевих, кругових та замкнутих орнаментів;
- користується законами побудови орнаментальної композиції (пропорційність, супідрядність, трохкомпонентність, контраст тощо);
- застосовує власно виготовлені трафарети та шаблони для створення складних орнаментів;
- добирає мотиви орнаменту, кольорову гаму з урахуванням особливостей форми оздоблювального виробу та власним задумом;
- робить прості конструкції заготовок для декорування;
- обирає декоративні техніки для оздоблення виробів (айріс-фолдінг, квілінг, скрапбукінг, ізонітка, мозаїка, пейп-арт, аплікація, витинанка, асамбляж, колаж тощо);
- декорує твори за допомогою різних матеріалів (гофрокартон, бісер, фольга, штучні стрази, рельєфний папір, текстиль, мереживо, фетр, мішковина, пластичні маси, гудзики тощо);
- створює доступними матеріалами сучасні вироби у стилі декоративно-прикладного мистецтва народів світу.
- свідомо обирає тему власного або групового проекту;
- аргументовано обговорює твори декоративно-прикладного мистецтва в спільній проектній діяльності;
- досліджує досвід створення виробів декоративно-прикладного мистецтва певного промислу або етнічного регіону;

● виконує проект, майстер-клас, технологічну карту, з обраної теми та презентує свій виріб. ● застосовує набуті знання та вміння у художній діяльності; ● використовує інформаційні джерела в пошуковій діяльності;	

Ціннісний компонент

- обґруntовує вибір форми, засобів художньої виразності власного твору;
- усвідомлює значимість національної стилістики в творах декоративно-прикладного мистецтва та враховує це при виконанні власних творів;
- висловлює особистісно-ціннісне ставлення до творів декоративно-прикладного мистецтва;
- проявляє комунікативні вміння в процесі розробки індивідуальних та групових проектів;
- задовольняє особистісні потреби в самореалізації, самовираженні через створення власних декоративно-прикладних виробів.

ОСНОВИ ДИЗАЙНУ

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p>Учень/ученица Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> ● розуміє основні поняття дизайну (дизайн-концепція, проект, проектування, ергономіка, біоніка тощо); 	<p>Дизайн - мистецтво організації цілісного естетичного середовища</p>

- називає вимоги до дизайну;
- орієнтується у видах дизайну;
- наводить приклади творів відомих дизайнерів.
- знає етапи створення дизайнерського проекту.

Діяльнісний компонент

пояснюю особливості впливу форми, кольору, матеріалів на дизайнерський виріб;

- характеризує дизайнерські твори з точки зору доцільності, єдності форми та змісту;
- розпізнає в об'єктах дизайну ознаки різних напрямів мистецтва, національних етнічних стилів;
- імітує різні фактури і форми поверхонь: засобами обробки паперу (біговка, фальцовання, висічка і вирубка, тиснення, вигинання, розтягування, скручування); ліпленим за допомогою пластичних мас (вдавлювання рельєфних деталей, загинання, скручування тощо);
- уміє імітувати різні текстури конструкційних конструкційних матеріалів за допомогою художніх матеріалів;
- створює нові шрифти, піктограми, емблеми, компонує елементи графічного дизайну, дотримуючись певного стилевого напрямку та призначення виробу (флаер, квиток, плакат, сторінка журналу, фотоколаж, стенд, веб-сторінка, книга, листівка тощо);
- використовує пластичність різних матеріалів для створення форми та декору предметів;
- виконує серії дизайнерських виробів, об'єднані спільною ідеєю та конструкцією (сервіз, гарнітур, комплект тощо);
- створює ескізи/дизайни виробів у тривимірному просторі, у різних ракурсах (зокрема, із застосуванням цифрових технологій);
- робить клаузури і плани екстер'єрів будинків, інтер'єрів, ландшафтного дизайну в

<p>різних стилях, виготовляє макети;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● створює власні та колективні проекти; ● використовує дизайнерську термінологію під час обговорення творів дизайну; ● застосовує набуті знання та вміння у власній художній діяльності; <p><i>Ціннісний компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● усвідомлює значення естетики та функціональності в творах дизайну; ● висловлює особистісно-цінне ставлення до дизайнерських рішень; ● доводить важливість використання в сучасних проектах нових технологій виробництва та альтернативних джерел енергії; <p>● усвідомлює значимість творів дизайну в житті людини та власному житті;</p> <p>● задовольняє особистісні потреби в самореалізації, самовираженні щляхом перетворення об'єктів побуту та створенні нових дизайнерських образів.</p>	
--	--

ХОРЕОГРАФІЯ

(класична, народна, бальна, сучасна – за вибором)

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● орієнтується у видах хореографічного мистецтва; у термінології рухів, кроків, танців; елементах лексики обраного виду хореографії; ● називає провідних танцівників, хореографів, колективи (балетні трупи) виконавців; ● знає про розвиток вітчизняного хореографічного мистецтва; про особливості хореографії 	<p>Хореографія – мистецтво танцю</p>

та її зв'язок з музикою, сценографією(костюм, світло, декорація);

- орієнтується у сучасних хореографічних стилях і напрямках;
- розрізняє особливості манери та техніки виконання класичного, народного, бального та сучасного танців;

Діяльнісний компонент

- тримає правильну поставу, положення тулуба, рук, ніг;
- орієнтується у просторі, узгоджує свої рухи з музичним супроводом;
- передає за допомогою рухів різні характеристики і образи; виражає у пластиці загальний зміст музики, власні образні асоціації;
- володіє елементами тренажної системи одного з видів хореографії; технікою виконання основних рухів одного з видів хореографії, елементами пантоміми;
- відтворює послідовність розвитку дії у танцях, іграх, заданих етюдах;
- виявляє здатність самостійно придумувати рухи для танців; імпровізувати на теми танців народів світу, зокрема у парах, трійках; створювати комбінацію з кількох рухів;
- бере участь у постановці танців; виконує рухи самостійно і погоджує рухи в парі;

Ціннісний компонент

- виражає власну оцінку переглянутих хореографічних творів; власному виконанню та виконанню танцювальних рухів однолітками;
- відчуває потребу у творчому самовираженні засобами хореографії;
- виражає власне ставлення до образів через різні види рухів, зокрема танцювальних;

ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p>Учень/учениця</p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● знає та розрізняє види театрального мистецтва; ● знає видатних режисерів, акторів, театральних художників, композиторів; ● розуміє особливості театру як виду мистецтва; роль сценічної дії в акторській майстерності; значення правильної вимови, оволодіння актором основами сценічного руху; ● орієнтується у важливих періодах розвитку театрального мистецтва; в особливостях театрального мистецтва різних культурних регіонів світу; в термінології, що стосується різних видів театрального мистецтва <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● знає і виконує правила глядацької поведінки в театрі; ● порівнює особливості художньо-образної мови різних видів театрального мистецтва; ● застосовує основи сценічної грамоти і сценічного мовлення; ● виробляє навички окремих елементів сценічного руху; ● виконує вправи на розвиток уваги, уяви, пам'яті, сценічної свободи; ● вміє практично втілювати сценічне завдання в етюдах; ● бере участь у створенні етюдів та створює їх самостійно; ● виявляє уміння співпраці в команді; ● має уявлення про манери поведінки людини в різні історичні періоди, особливості костюмів тих часів; ● створює ескізи сценічних костюмів; 	<p>Театр - як вид художньо-творчої діяльності</p>

- створює костюм та грим для ролі з доступних матеріалів;
- виконує вправи для розвитку психофізичного апарату актора;
- створює образ в процесі виконання ролі, здійснює дійовий аналіз ролі;
- знає основи режисерської роботи над п'єсою і спектаклем;
- володіє елементами режисури (визначає режисерський задум п'єси та здійснює його захист, здійснює вибір п'єси та її аналіз; може запропонувати режисерське трактування образів п'єси; підбирає художньо-естетичні засоби для втілення п'єси у спектакль; виявляє навички роботи з виконавцями, глядачами);
 - висловлює і обґруntовує свої думки щодо творчості режисерів.

Ціnnісний компонент

- усвідомлює роль театрального мистецтва у житті суспільства і окремої людини;
- аналізує рівень виконавської майстерності свій власний і товаришів;
- аналізує театральні постановки за змістом та художніми засобами, виявляє ціnnісне ставлення до них;
- дає оцінку переглянутому спектаклю стосовно діяльності режисера, акторів, художньо-музичного оформлення спектаклю;
- висловлює та аргументує оцінні судження щодо ролі театрального мистецтва у власному житті;
- характеризує сучасні театральні процеси.
- розширює коло знань з театрального мистецтва шляхом самоосвіти.

ФОТОМИСТЕЦТВО

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p>Учень/учениця:</p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • знає історію виникнення та розвитку фотографії; • орієнтується у процесі фотозйомки та його складових; • знає жанри фотографії; називає характерні особливості художньої мови фотографії; <p><i>Діяльнісний компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • розуміє і використовує основи композиції; • розрізняє фотографії за жанрами; • уміє користуватися фототехнікою; • створює світлини різних жанрів; • використовує меню та режими цифрового фотоапарата під час зйомки різних сюжетів; використовує композиційні прийоми в процесі фотозйомки; • фотографує об'єкти з різних точок зйомки в різних масштабах, зокрема на відкритому просторі; • настроює експозицію; • читає і використовує гістограму; • обробляє отримані світлини за допомогою комп'ютерного програмного забезпечення; • використовує різні способи обробки фотографії; • уміє виготовляти фотоколаж та фотомонтаж; • працює з фотографією як з джерелом інформації; 	<p>Мистецтво фотографії як вміння побачити в житті те, що не бачить ніхто інший</p>

<ul style="list-style-type: none"> • створює міні-проект на задану тему; • відбирає фотографії для тематичної виставки; • підбирає назви до фоторобіт, об'єднаних спільною темою; • оформлює та презентує фотовиставки у навчальному закладі; • здійснює дослідницько-пошукову роботу в процесі виконання особистих та колективних проектів. • застосовує термінологію фотомистецтва у перебігу роботи над колективними завданнями; • застосовує набуті знання для проектування і створення сюжетів зйомки; <p><i>Ціннісний компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • розуміє значення фотографії в житті людини та її застосування в науці, техніці й суспільному житті; • висловлює власну думку у процесі обговорення творів фотомистецтва; • проявляє творчу ініціативу під час роботи над загальним проектом; • комунікує у процесі виконання окремих частин спільної композиції. 	
--	--

МИСТЕЦТВО КІНО

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p><i>Учень/ученица</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • знає і розуміє види кінематографу; 	<p>Кінематограф – вид художньо-творчої діяльності</p>

- наводить приклади творів обраного виду кіно у сучасному мистецькому просторі;
- характеризує засоби виразності, художні прийоми, техніки, комп’ютерні програми для створення продукції з обраного виду кіно.

Діяльнісний компонент

- свідомо обирає тему власного або групового проекту, планує основні етапи роботи над ним та прогнозує кінцевий результат;
- вивчає досвід створення продукції обраного виду кіномистецтва;
- вдосконалює уміння і навички, потрібні для процесу створення продукції з обраного виду кіно (акторська майстерність, операторська робота, освітлення, монтаж, озвучування, комп’ютерні спецефекти);
- створює власну продукцію на основі отриманих знань та вмінь;
- виконує проект та презентує його.

Ціннісний компонент

- аргументовано обговорює питання вибору засобів художньої виразності, композиційної побудови, презентації власних та учнівських проектів;
- висловлює особистісно-ціннісне ставлення щодо художньо-образного змісту, ідейної спрямованості створеної продукції;
- критично оцінює результати власної проектної діяльності та проектної діяльності інших учнів.

МИСТЕЦТВО ТЕАТРУ І КІНО
(проектна діяльність)

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p>Учень/ученица Знаннєвий компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • розуміє специфіку театру і кіно як синтетичних видів мистецтва; • називає характерні особливості художньої мови, види та жанри театру і кіно; • орієнтується в основних етапах розвитку мистецтва театру і кіно України і світу; <p>Діяльнісний компонент</p> <ul style="list-style-type: none"> • характеризує зв'язок мистецтва театру і кіно з іншими видами мистецтва; основні етапи розвитку мистецтва театру України і європейського театру; • характеризує засоби виразності, художні прийоми, техніки, комп'ютерні програми для створення продукції з обраного виду театру чи кіно. • порівнює, співставляє театральне мистецтво Заходу і Сходу; • аналізує сценічний образ, розпізнає елементи акторської майстерності; • розпізнає основні етапи становлення кінематографу та аналізує особливості національних кінематографічних шкіл; • інтерпретує художньо-образний зміст творів театру і кіно, визначає виражальні засоби, особливості композиційної побудови; • використовує різні джерела інформації для пошуково-дослідницької діяльності. • свідомо обирає тему власного або групового проекту, планує основні етапи роботи над ним та прогнозує кінцевий результат; 	<p>Мистецтво театру і кіно в Україні і світі</p>

<ul style="list-style-type: none"> уміє аргументовано висловлювати власні думки у процесі колективного обговорення, дотримується правил ведення дискусії; вивчає досвід створення продукції обраного виду театрального мистецтва чи мистецтва кіно; створює власну продукцію на основі отриманих знань та вмінь; виконує проект (театральна постановка чи кінопродукція) та презентує його. <p><i>Ціннісний компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> висловлює та обґруntовує судження, ціннісне ставлення у процесі обговорення; критично оцінює твори театру і кіно у власних рецензіях, нарисах, есе; аргументовано обговорює питання вибору засобів художньої виразності, композиційної побудови, презентації власних та учнівських проектів; оцінює за визначеними критеріями результати проектної діяльності – власної та однолітків. 	
--	--

МИСТЕЦТВО РІДНОГО КРАЮ

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p><i>Учень/ученица</i></p> <p><i>Знаннєвий компонент</i></p> <ul style="list-style-type: none"> називає відомих митців, види та жанри різних видів мистецтва (народні промисли) рідного краю; знає заклади культури та мистецтва (мистецької освіти) функціонують у рідному місті (селищі); орієнтується в особливостях народних традицій рідного краю, зокрема, 	<p>Мистецтво, творчість митців заклади культури та мистецтва рідного краю</p>

традиційних народних свят,

Діяльнісний компонент

досліджує творчість митців-земляків, пам'яток культури та мистецтва рідного краю

- характеризує творчий доробок одного з митців рідного міста (селища);
- аналізує твори мистецтва;
- займається творчістю у різних видах мистецтва,
- створює твори декоративно-ужиткового мистецтва, характерні для рідного краю
- виконує музичні твори, створені земляками або присвячені рідному краю;
- бере участь у колективних творчих проектах (театралізаціях, флешмобах, тощо)
- створює і поповнює фоново/відеотеку на теми культури і мистецтва рідного краю

Ціннісний компонент

- оцінює творчість митців-земляків та їх внесок у розвиток мистецтва України
- усвідомлює і пояснює важливість вшанування пам'яті видатних митців-земляків, збереження мистецької спадщини рідного краю;
- виявляє ціннісне ставлення до творів мистецтва рідного краю;
- популяризує мистецтво рідного краю

Програму розробили:

Абрамян Тетяна Олександрівна, учитель мистецтва, музичного мистецтва і художньої культури ЗОШ I-III ст.

№10 Торецької міської ради Донецької обл., учитель вищої категорії, учитель-методист;

Аристова Людмила Сергіївна, доцент кафедри музичного мистецтва Миколаївського національного університету

імені В.О.Сухомлинського, кандидат педагогічних наук;

Гайдамака Олена Василівна, старший науковий співробітник ДНУ "Інститут модернізації змісту освіти", кандидат педагогічних наук;

Гараздовська Мар'яна Теодорівна, учитель художньої культури та мистецтва гімназії «Престиж» м. Львова, старший учитель;

Гречана Олена Іванівна, учитель образотворчого мистецтва НВК «гімназія - школа» № 27 м. Mariupol' Donets'koї obl., спеціаліст вищої категорії, старший вчитель;

Гурин Олександра Михайлівна, методист Навчально-методичного центру освіти м. Львова, кандидат педагогічних наук

Новикова Надія Валентинівна, учитель музичного мистецтва та художньої культури Бучанської ЗОШ I-III ступенів №4 Київської області, заслужений учител Украни, кандидат педагогічних наук;

Пірог Аліна Григорівна, учитель мистецтва та художньої культури гімназії №267 Дарницького району м. Києва, учитель-методист;

Просіна Ольга Володимирівна, провідний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання НАПН України, заступник головного редактору журналу "Мистецтво та освіта", кандидат педагогічних наук.